

هوای تازه

QR کلاس‌ها

سعی‌ده باقری

اشاره

از زیبایی‌های معلمی، پویایی آن است. در هر گوشه از کشور، معلمانی هستند که همیشه حس تازگی و سرزندگی را منتشر می‌کنند. شاید راز و رمز آن در جویایی آن‌ها باشد. همیشه به دنبال راه‌های تازه هستند تا نشاط و شادی را با خود به کلاس درس ببرند و این حس جست‌وجوگری و آمادگی برای یادگیری را به دانش‌آموزان خود نیز منتقل کنند. گفت‌وگو با ایشان حال‌وهوای آدم را عوض می‌کند، مانند حال و هوای اواخر اسفند که نوید نو شدن سال را می‌دهد. ۲۶ اسفند ۱۳۹۶ ساعت ۱۱ در اداره آموزش و پرورش منطقه «سراوان» از استان سیستان و بلوچستان، با آقای سالم دهواری، یکی از معلمان خوب این دیار، دیدار کردیم. ایشان دارای مدرک کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی هستند. دبیر کاروفناوری بوده‌اند و در حال حاضر معاون اجرایی «آموزشگاه نمونه مصطفی خمینی» شهرستان سراوان هستند. گفت‌وگوی زیر حاصل این دیدار است.

■ لطفاً کاری را که انجام دادید، توضیح دهید.

کاری که انجام دادیم، استفاده از کدهای QR^۱ در آموزش و ارزشیابی دانش‌آموزان است. با استفاده از برنامه‌ای به اسم «plickers»، به هر دانش‌آموز یک کد اختصاصی می‌دهیم و آن را روی کارت پرینت می‌گیریم. پرسش‌ها را با کمک ویدئو پروژکتور یا تخته هوشمند نشان می‌دهیم و دانش‌آموزان با در دست گرفتن کارت خود پاسخ درست را اعلام می‌کنند. پاسخ‌ها را از طریق اسکن کارت‌ها دریافت می‌کنیم و با توجه به اینکه قبلاً در اپلیکیشن، پاسخ‌های صحیح را وارد کرده‌ایم، بلافاصله تصحیح می‌شود و نتایج را روی تخته نمایش می‌دهیم. وقتی از فناوری استفاده می‌کنیم، علاوه بر ارزشیابی، به جذابیت کلاسمان افزوده می‌شود. دانش‌آموزان هم باز خورد خود را سریع می‌گیرند. کل فرایند در مدت کوتاهی اجرا می‌شود.

■ یعنی برای این کار آزمون کلاسی باید تستی باشد؟

بله، چهارگزینه‌ای باید باشد. معلم تدریس می‌کند و همانجا به دانش‌آموزان تمرین می‌دهد. دانش‌آموزان جواب‌ها را با توجه به گزینه‌های مطرح شده ارائه می‌دهند و پاسخ‌ها همانجا بررسی می‌شوند.

■ ویژگی این کارت‌ها چیست؟

این کارت‌ها از طریق همان برنامه قابل دریافت‌اند و با یک جلسه آموزشی در ابتدای سال تحصیلی، دانش‌آموزان یاد می‌گیرند با قرار دادن کارت خودشان، در جهت مناسب پاسخ مورد نظر را ارائه دهند.

■ به نظر می‌رسد برای تکمیل روش‌های تدریس عملکردی، از این روش‌ها می‌توان برای آزمونک‌های پایان هر جلسه استفاده کرد.

بله و خوبی آن این است که نتایج کل آزمون‌ها در سایت موجودند. می‌توانید آن‌ها را تحلیل و هر زمان که بخواهید از آن‌ها استفاده کنید.

■ آیا می‌توان از این امکان برای کل مدرسه به صورت هماهنگ استفاده کرد؟

بله، اتفاقاً یک پیشنهاد این است که کدها را پرینت بگیرند و در

دفتر مدرسه بگذارند. هر معلمی که نیاز دارد، برگه‌ها را با خودش به کلاس ببرد. در این روش، هر معلم با نام کاربری خودش، وارد برنامه می‌شود و آزمون خود را طراحی می‌کند. برای طراحی آزمون هم می‌تواند از بانک سؤالی که قبلاً ایجاد کرده است استفاده کند. با این کار سابقه آزمون‌های قبلی هم در اختیار معلم قرار می‌گیرد.

■ شما چطور به این ایده رسیدید؟

رشته من «تکنولوژی آموزشی» است و خیلی به استفاده از فناوری در کلاس درس علاقه دارم. خیلی اتفاقی در مورد موضوع دیگری جست‌وجو می‌کردم که با این سایت آشنا شدم. وقتی از آن استفاده کردم، پاسخ‌هایی که دریافت کردم، خوب بود. بعد سعی کردم آن را با روش‌های دیگر تلفیق کنم.

■ این نرم‌افزار تا به حال چه کمکی به شما کرده است؟

به طور کلی باید فلسفه فناوری برایمان روشن باشد. خیلی از همکاران ما فناوری را هدف می‌دانند. یعنی نهایت کارشان این است که به فناوری برسند و تمام. گاهی هم فقط نگاه ابزاری دارند. در حالی که می‌توانیم به فناوری با دیدگاه حل مسئله نگاه کنیم.

■ مزیت‌های آن علاوه بر سرعت چیست؟

اولین مزیت همان سرعت است. یعنی جمع‌آوری سریع پاسخ‌های بچه‌ها. مزیت بعدی شور و هیجانی است که به کلاس درس می‌دهیم. معمولاً بچه‌ها از آزمون فراری هستند، اما وقتی با این برنامه ارزشیابی می‌کنیم و دانش‌آموز باز خورد سریع را به صورت گرافیکی و نمودار می‌بیند، برایش جذاب است.

■ اگر تخته هوشمند یا پروژکتور نباشد، نمی‌توان از این روش استفاده کرد؟

معمولاً این‌گونه است که داخل برنامه می‌توانیم از بین سؤال‌های قبلی که تاریخچه آن‌ها را داریم، انتخاب کنیم یا سؤال را بنویسیم که بلافاصله پس از فراخوانی یا ارسال، روی تخته می‌آید. کافی است اینترنت باشد تا هماهنگی برقرار شود. اگر پروژکتور هم نباشد، می‌توان سؤال را روی تخته نوشت یا روی برگه در اختیار دانش‌آموزان گذاشت یا حتی سؤال را برای بچه‌ها خواند.

■ برای فعالیت‌های گروهی چطور از این فناوری استفاده می‌کنید؟

یک نفر را به‌عنوان نماینده گروه انتخاب می‌کنیم تا کارت‌ش را به نمایندگی از اعضا نشان دهد. می‌توان گروه‌ها را در برنامه تعریف کرد و حتی گروه‌بندی را تغییر داد.

■ طرح دیگری هم در زمینه بهسازی فرایند یادگیری دارید که مطرح

کنید؟

با استفاده از همین کدها یک بازی طراحی کرده‌ام که ایده آن را از یک معلم خارجی گرفته‌ام. من از آن استفاده کردم و مدیر مدرسه با وجود اینکه مدرسه هزینه‌های دیگری هم داشت، اولویت را به این کار داد. هفت «تبلت» برای مدرسه تهیه شد و از آن‌ها برای این بازی استفاده کردیم. به هر گروه پنج تاس دادیم که روی هر وجه آن‌ها یک کد نصب شده بود. هر گروه تاس‌ها را انداختند، کد را با تبلت اسکن کردند و به سؤال مربوط به آن پاسخ دادند. با توجه به اینکه در درس فناوری روی مستندسازی هم تأکید شده است، قرار شد هر گروه کار خودش را نیز مستندسازی کند. الان در این تبلت‌ها کار دانش‌آموزان به صورت مستند وجود دارد.

■ بچه‌ها به راحتی از عهده آن برمی‌آیند؟

بله، با یک آموزش اولیه از عهده کار برمی‌آیند، چون با نسلی سروکار داریم که در فناوری از معلمان خود جلوتر هستند و خیلی زود با آن ارتباط برقرار می‌کنند. بچه‌های نسل بعد بومیان دیجیتال^۲ هستند و نمی‌توان با شیوه‌های قدیمی با آن‌ها کار کرد. ما معلم‌ها باید خودمان را به بچه‌ها نزدیک کنیم. حتی در دوره ابتدایی هم بچه‌ها می‌توانند ارتباط برقرار کنند. بچه‌های ما الان از سن قبل از دبستان با گوشی‌های هوشمند کار می‌کنند و نمی‌توان با روش‌های دیگر با آن‌ها کار کرد.

موضوع دیگری که در آموزشگاه خودمان در قالب «قدام‌پژوهی» در حال انجام است، «بازی‌انگاری» یا «بازی‌وارسازی»^۳ است. در مقاله‌ای در مجله «رشد مدرسه فردا» هم به آن پرداخته‌اند. ما روی بازی‌ها کار کرده‌ایم و عناصری را که بازی را برای بچه‌ها و بزرگ‌ترها جذاب می‌کند، استخراج کرده‌ایم.

■ اگر فعالیت دیگری هم دارید بفرمایید.

علاوه بر این فعالیت‌ها، از «واقعیت افزوده» هم استفاده کرده‌ایم. فیلم‌های آموزشی را به برخی صفحات کتاب اضافه کرده‌ایم. دانش‌آموزان می‌توانند با اسکن صفحه مورد نظر توسط تبلت یا گوشی هوشمند، به فیلم‌های آموزشی دسترسی داشته باشند. از این ابزار می‌توان برای کلاس معکوس استفاده کرد؛ به خصوص در درس‌هایی مانند ریاضی که دانش‌آموزان ضعف دارند و نیاز دارند درس برایشان تکرار شود. الان هم خوش‌بختانه همه به اینترنت دسترسی دارند و می‌توانند از این امکان استفاده کنند.

■ دسترسی به اینترنت هست، اما آیا خانواده‌ها اجازه می‌دهند دانش‌آموزان از اینترنت استفاده کنند؟

خیلی از خانواده‌ها اجازه می‌دهند و خیلی‌ها همچنان حساسیت دارند که خوب هم هست و باید حساسیت داشته باشند. اما برای استفاده‌های آموزشی و تحت نظارت والدین مفید است. ما اولیا را دعوت کرده‌ایم و بحث سواد رسانه‌ای را با آن‌ها در میان گذاشته‌ایم. بحث را هم از دغدغه اولیا شروع کرده‌ایم با این سؤال همیشگی که: «از چه سنی برای فرزندم تبلت یا گوشی بخرم؟» در نهایت آن‌ها را با خودمان همراه کرده‌ایم تا بچه‌ها بتوانند تحت نظارت والدین از این امکانات بهره‌مند شوند.

* پی‌نوشت‌ها

1. QR Code
2. digital native
3. gamification

